

Toshkent to'qimachilik va yengil
sanoat instituti rektorining 2025-yil
27-martdagi 01-8-08/84-son
buyrug'iga 1-ilova

**Toshkent to'qimachilik va yengil sanoat institutining
“Bo'lajak yosh muhandislar” nomli Respublika bo'ylab o'tkaziladigan
Matematika, Fizika va Kimyo fanlaridan
fan olimpiadasi to'g'risidagi**

NIZOM

1-bob. Umumiy qoidalar

Mazkur Nizom O'zbekiston Respublikasining “Ta'lim to'g'risida”gi qonuniga muvofiq O'zbekiston Respublikasi hududida faoliyat yuritayotgan umumta'lim muassasalarida tahsil olayotgan bitiruvchi sinf o'quvchilari o'rtasida davlat ta'lim standartlariga muvofiq o'quv rejasida nazarda tutilgan fanlar bo'yicha o'z bilim va qobiliyatlarini namoyon etish, o'zlarining noyob iste'dodlarini ro'yobga chiqarish uchun keng imkoniyatlar yaratish, yoshlarda muhandis-texnik yo'nalishga bo'lgan qiziqishni uyg'otish maqsadida O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi tasarrufidagi Toshkent to'qimachilik va yengil sanoat instituti tomonidan o'tkaziladigan matematika, fizika va kimyo fanlari olimpiadasini tashkil etish va o'tkazish tartibini belgilaydi.

2-bob. Olimpiadaning maqsad va vazifalari

2.1. Olimpiadaning maqsadi quyidagilardan iborat:

Matematika, fizika va kimyo fanlari bo'yicha respublikadagi umumta'lim maktablari bitiruvchilari orasidan iqtidorli, qobiliyatli va iste'dodlilarni aniqlash, ularda muhandis-texnik yo'nalishlarga bo'lgan qiziqishini uyg'otish, yoshlar orasida kasbga yo'naltirish ishlarini olib borish va institutni targ'ib qilish, iqtidorli yoslarni institutga jalb qilish, ulardagi ijodiy qobiliyatlarning ro'yobga chiqishiga ko'maklashish hamda qo'llab-quvvatlashdan iborat.

2.2. Olimpiadaning vazifalari quyidagilardan iborat:

Respublika hududida faoliyat yuritayotgan umumta'lim maktablari bitiruvchilari orasidan matematika, fizika va kimyo fanlari bo'yicha eng iqtidorlilarini aniqlash maqsadida olimpiada o'tkazish;

yoshlarda muhandis-texnik yo'nalishga bo'lgan qiziqishni uyg'otish;

yoshlarni rag'batlantirish orqali Toshkent to'qimachilik va yengil sanoat institutining muhandis-texnik yo'nalishlariga hujjat topshirishga ichki motivatsiyani uyg'otish;

umumta'lim maktablarining iqtidorli o'quvchilari bilan ishlash jarayonini yanada takomillashtirish;

umumta'lim maktablaridagi ta'lim-tarbiya jarayonini zamonaviy talablar darajasiga ko'tarilishini ta'minlash, fan o'qituvchilarining pedagogik mahoratini oshirish, qobiliyatli va iste'dodli o'quvchilarni tayyorlash va tarbiyalashga qaratilgan ijodiy izlanishlari bo'yicha mehnatini munosib rag'batlantirish;

umumta'lim maktablari bitiruvchilarining bilimi, qobiliyati, iqtidori va iste'dodini namoyon etishi orqali ular tahsil olayotgan umumta'lim maktablarida ta'lim-tarbiya jarayonini samarali yo'lga qo'yilganligiga baho berish, ularning reytingini aniqlashga ko'maklashishdan iborat.

3-bob. Olimpiadani o'tkazish tartibi

3.1. Olimpiadani tashkil etish va o'tkazish uchun institutda ishchi guruh tuziladi, mas'ullar institut rektori tomonidan tasdiqlanadi.

3.2. Olimpiadani tashkil etish va o'tkazishda institut joylardagi hududiy Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmalari bilan hamkorlikda ish olib boradi.

3.3. Olimpiada 2025-yilda maktab, litsey va texnikumlarni tamomlab OTMLarga kiruvchilar o'rtasida o'tkaziladi.

3.4. Olimpiadada bitiruvchi sinfdan (11-sinf) pastki sinflarda o'quvchilar hamda oliy ta'lim muassasalarida tahsil oluvchi talabalar ishtirok etishlariga yo'l qo'yilmaydi.

3.5. Olimpiada uch bosqishda o'tkaziladi:

Birinchi bosqich, tuman bosqichi – Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar hamda Toshkent shahri tarkibidagi tuman va shaharlar miqyosida **2025-yil aprel oyining birinchi o'n kunligida**, umumta'lim maktablari bitiruvchilari o'rtasiga Tuman(shahar) maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi tavsiyasiga ko'ra tanlab olingan maktabda, respublika bo'ylab bir vaqtda o'tkaziladi.

Ikkinchi bosqich, viloyat bosqichi – Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar hamda Toshkent shahri miqyosida **2025-yil aprel oyining uchunchi o'n kunligida**, hududdagi tuman bosqichida g'olib chiqqanlar o'rtasida viloyat(shahar) maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi tavsiyasiga ko'ra tanlab olingan maktabda, respublika bo'ylab bir vaqtda o'tkaziladi.

Uchunchi bosqich, respublika bosqichi – viloyat bosqichida g'olib chiqqanlar o'rtasida, **2025-yil may oyining birinchi o'n kunligida** Toshkent to'qimachilik va yengil sanoat institutida tantanali, "**Yoshlar forumi**" shaklida o'tkaziladi.

3.6. Olimpiadaning uchala bosqichi ham bitta turda o'tkaziladi.

Tuman bosqichida qatnashuvchilarga topshiriq sifatida 10 ta ochiq test (har biri 2,7 balldan jami **27 ball**), 10 ta yopiq test (har biri 3,1 balldan jami **31 ball**) va 5 ta masala (har biri 8,4 balldan jami **42 ball**) beriladi, umumiy **100 ballik** tizimida baholanadi.

Viloyat bosqichida qatnashuvchilarga topshiriq sifatida 10 ta ochiq test (har biri 2,7 balldan jami **27 ball**), 10 ta yopiq test (har biri 3,1 balldan jami **31 ball**) va 5 ta masala (har biri 8,4 balldan jami **42 ball**) beriladi, umumiy **100 ballik** tizimida baholanadi.

Respublika bosqichida qatnashuvchilarga topshiriq sifatida 15 ta ochiq test (har biri 1,9 balldan jami **28,5 ball**), 15 ta yopiq test (har biri 2,7 balldan jami **40,5 ball**) va 5 ta masala (har biri 6,2 balldan jami **31 ball**) beriladi, umumiy **100 ballik** tizimida baholanadi.

Barcha bosqichda umumiy to'plash mumkin bo'lgan maksimal ball **100 ballni** tashkil qiladi.

3.7. Olimpiadaning topshiriqlar bazasi (ochiq test, yopiq test va masala) institut mutaxassislari tomonidan umumta'lim maktablari fan dasturlariga mos holda to'g'ri va mantiqiy shakllantiriladi. Har bir fan bo'yicha tuman va viloyat bosqichlari uchun o'zbek va rus tillarida 1 tadan savol variantlari, respublika bosqichida tanlov uchun 3 tadan savol variantlari tayyorlanadi. Tayyorlangan savol variantlari tasdiqlangan holda konvertida institut rektoriga topshiriladi.

Savol variantlarining maxfiyligida ishchi guruh hamda institut rektori shaxsan mas'ul hisoblanadi.

Savol variantlari olimpiada boshlangan vaqtda konvertida tasdiqlangan holda olib kelinadi va olimpiada ishtirokchilari oldida ochiladi.

3.8. Uchala bosqichda ham ishtirokchilarga topshiriqlarni bajarish uchun **2 soat** vaqt beriladi.

3.9. Shaffoflikni ta'minlash maqsadida olimpiada jarayonida ishtirokchilarga kitob, daftar, planshet, uyali aloqa vositalari, shuningdek boshqa qo'shimcha vositalardan foydalanishiga yo'l qo'yilmaydi.

Aks holda ishtirokchilar hakamlar hay'ati qarori bilan olimpiadadan chetlashtiriladi va bu haqida tegishli dalolatnoma tuzilib, hakamlar hay'ati raisi tomonidan imzolanadi.

4-bob. Olimpiada g'oliblarini aniqlash va ularni taqdirlash

4.1. Tuman bosqichi g'oliblarini aniqlash va ularni taqdirlash:

Ishtirokchining bergan javoblari umumiy 100 ballik tizimda baholanadi, ishtirokchi maksimal to'plash mumkin bo'lgan balldan umumiy 20 ball to'play olmasa g'olib deb topilmaydi.

Ishtirokchining bergan javoblarida bo'yalgan yoki bittadan ortiq javobni belgilagan hollarda, uning mazkur bergan javobi inobatga olinmaydi. Bo'yagan yoki bittadan ortiq javobni belgilagan javoblariga **0 ball** qo'yiladi.

Ishtirokchi savolga javobni belgilamagan bo'lsa, mazkur savolning javobi uchun **0 ball** qo'yiladi.

Har bir fan bo'yicha olimpiadada ishtirok etgan ishtirokchilar to'plagan ballar ketma ketligida yuqoridan pastga tartibida tartiblab chiqiladi.

Ro'yxatda 1, 2 va 3-o'rinni egallagan ishtirokchilar mos ravishda 1, 2 va 3-o'rin g'oliblari deb topiladi.

Tuman bosqichida har bir fan bo'yicha tumandan 3 tadan (1, 2 va 3-o'rin) jami 9 ta g'olib aniqlanadi. Ishtirokchilar tomonidan teng ball to'plangan hollarda g'oliblar soni ko'payishi mumkin.

Tuman bosqichi g'oliblariga viloyat bosqichi uchun yo'llanma vazifasini bajaruvchi, **institutning maxsus sharti** belgilangan pulli vaucherlar taqdim etiladi.

Unga ko'ra,

1-o'rin uchun **700 000** so'mlik vaucher;

2-o'rin uchun **500 000** so'mlik vaucher;

3-o'rin uchun **300 000** so'mlik vaucher.

4.2. Viloyat bosqichi g'oliblarini aniqlash va ularni taqdirlash:

Ishtirokchining bergan javoblari umumiy 100 ballik tizimda baholanadi, ishtirokchi maksimal to'plash mumkin bo'lgan balldan umumiy 20 ball to'play olmasa g'olib deb topilmaydi.

Ishtirokchining bergan javoblarida bo'yalgan yoki bittadan ortiq javobni belgilagan hollarda, uning mazkur bergan javobi inobatga olinmaydi. Bo'yagan yoki bittadan ortiq javobni belgilagan javoblariga **0 ball** qo'yiladi.

Ishtirokchi savolga javobni belgilamagan bo'lsa, mazkur savolning javobi uchun **0 ball** qo'yiladi.

Har bir fan bo'yicha olimpiadada ishtirok etgan ishtirokchilar to'plagan ballar ketma ketligida yuqoridan pastga tartibida tartiblab chiqiladi.

Ro'yhatda 1, 2 va 3-o'rinni egallagan ishtirokchilar mos ravishda 1, 2 va 3-o'rin g'oliblari deb topiladi.

Hududdan har bir fan bo'yicha 3 tadan (1, 2 va 3-o'rin) jami 9 ta g'olib aniqlanadi. Ishtirokchilar tomonidan teng ball to'plangan hollarda g'oliblar soni ko'payishi mumkin.

Viloyat bosqichi g'oliblariga respublika bosqichi uchun yo'llanma vazifasini bajaruvchi, **institutning maxsus sharti** belgilangan pulli vaucherlar taqdim etiladi.

Unga ko'ra,

1-o'rin uchun **3 000 000** so'mlik vaucher;

2-o'rin uchun **2 000 000** so'mlik vaucher;

3-o'rin uchun **1 000 000** so'mlik vaucher.

4.3. Respublika bosqichi g'oliblarini aniqlash va ularni taqdirlash:

Ishtirokchining bergan javoblari umumiy 100 ballik tizimda baholanadi, ishtirokchi maksimal to'plash mumkin bo'lgan balldan umumiy 35 ball to'play olmasa g'olib deb topilmaydi.

Ishtirokchining bergan javoblarida bo'yalgan yoki bittadan ortiq javobni belgilagan hollarda, uning mazkur bergan javobi inobatga olinmaydi. Bo'yagan yoki bittadan ortiq javobni belgilagan javoblariga **0 ball** qo'yiladi.

Ishtirokchi savolga javobni belgilamagan bo'lsa, mazkur savolning javobi uchun **0 ball** qo'yiladi.

Har bir fan bo'yicha olimpiadada ishtirok etgan ishtirokchilar to'plagan ballar ketma ketligida yuqoridan pastga tartibida tartiblab chiqiladi.

Ro'yhatda 1, 2 va 3-o'rinni egallagan ishtirokchilar mos ravishda 1, 2 va 3-o'rin g'oliblari deb topiladi.

Har bir fan bo'yicha 3 tadan (1, 2 va 3-o'rin) jami 9 ta g'olib aniqlanadi. Ishtirokchilar tomonidan teng ball to'plangan hollarda Hakamlar hay'ati tomonidan qo'shimcha savol berilib, har bir o'rin uchun 1 nafardan g'olib aniqlanadi.

Respublika bosqichi g'oliblariga **institutning maxsus sharti** belgilangan DAMAS avtomobili yoki pulli vaucherlar taqdim etiladi.

Unga ko'ra,

1-o'rin uchun **DAMAS avtomobiliga** vaucher;

2-o'rin uchun **20 000 000** so'mlik vaucher;

3-o'rin uchun **10 000 000** so'mlik vaucher.

4.4. Vaucherlardagi **institutning maxsus sharti** - vaucherda ko'rsatilgan sovrin (pul mablag'i yoki DAMAS avtomobili), agar uning egasi 2025-yil qabulida Toshkent to'qimachilik va yengil sanoat institutiga hujjat topshirib, Davlat test imtihonida qatnashib, Davlat komissiyasining qarori asosida institutga rektor buyrug'i bilan talabalikka qabul qilinganda vaucherda ko'rsatilgan sovrin unga institutda tantanali tarzda topshiriladi.

4.5. Olimpiada g'olibi OTMlarga 2025-yil qabulida Toshkent to'qimachilik va yengil sanoat institutidan boshqa OTMga talabalikka qabul qilingan taqdirda vaucherda ko'rsatilgan sovrin o'z kuchini yo'qotadi.

4.6. Vaucher egasi keyingi bosqichda g'olib bo'lganda, uning so'nggi bosqich g'olibligi uchun qo'lga kiritgan yutuq'i beriladi, undan oldingi yutuqlar o'z kuchini yo'qotadi.

4.7. Olimpiada g'oliblari olimpiada o'tkazilgan kunning o'zida aniqlanib, ishtirokchilarga e'lon qilinadi va g'oliblarga vaucherlar tantanali taqdim etiladi.

5-bob. Olimpiadani moliyalashtirish

Ushbu olimpiadani o'tkazish bilan bog'liq xarajatlar quyidagi mablag'lar hisobidan amalga oshiriladi:

Unga ko'ra,

- Toshkent to'qimachilik va yengil sanoat institutining budjetdan tashqari hamda talabalarni rag'batlantirish fondi mablag'laridan;

- O'zbekiston Respublikasi Savdo-sanoat palatasining homiylik mablag'laridan;

- jismoniy va yuridik shaxslarning homiylik va xayriya mablag'laridan;
- qonun hujjatlarida ta'qiqlanmagan boshqa manbalar hisobidan.

6-bob. Olimpiadani o'tkazish jarayonlarini muvofiqlashtirish

6.1. Olimpiada jarayonini muvofiqlashtirish ishlariga umumiy rahbarlikni Toshkent to'qimachilik va yengil sanoat institutining buyrug'i bilan tasdiqlangan institutning ishchi guruhi amalga oshiradi.

6.2. Ishchi guruhga institutning Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori raislik qiladi.

6.3. Institut ishchi guruhi quyidagi ishlarni amalga oshiradi:

- olimpiadaning joylarda tashkil etilishi, o'tkazilishini muvofiqlashtirish, boshqarish va nazorat qilish;
- olimpiadaning o'tkazilishini ommaviy axborot vositalarida yoritishni tashkil qilish.

7-bob. Hakamlar hay'atining vazifalari

7.1. Olimpiadaning tuman va viloyat bosqichlarini o'tkazishda Hakamlar hay'ati hududning Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi tavsiyasi bilan tuziladi.

7.3. Olimpiadaning respublika bosqichini o'tkazish bo'yicha Hakamlar hay'ati institut rektori buyrug'i bilan quyidagi tarkibda tuziladi:

- olimpiadada har bir fan bo'yicha malakali professor-o'qituvchilar va tajribali mutaxassislardan tarkib topgan kamida 3 kishidan iborat bo'lgan Hakamlar hay'ati tegishli kafedralar tomonidan tuziladi va institut rektori tomonidan tasdiqlanadi.

7.4. Hakamlar hay'ati quyidagi vazifalarni bajaradi:

- taqdim etilgan topshiriqlarning mazmuni va fanlar DTS talablariga mos kelishini aniqlash va yechimini tekshirib chiqish;
- olimpiada jarayonida ro'y berishi mumkin bo'lgan texnik nosozliklar va anglashilmovchiliklarning oldini olish hamda ularni bartaraf etish choralarini ko'rish;
- olimpiada ishtirokchilari bajargan topshiriqlarni tekshirish hamda baholash;
- g'oliblarni aniqlash maqsadida ularning egallagan o'rinlarini belgilash;
- olimpiada yakunlari yuzasidan belgilangan tartibda hakamlar hay'atining qarorini tayyorlash va tasdiqlab institut rektoriga taqdim etish;
- olimpiada natijalarini qatnashchilar va jamoa rahbarlari ishtirokida e'lon qilish;
- o'tkazilgan olimpiada natijalari haqida institut rektoriga batafsil hisobot berish, zarur hujjatlarni taqdim etish.

7.5. Hakamlar hay'atining qarorlarida olimpiadada qatnashuvchi o'quvchilarning familiyasi, ismi va otasining ismi, shaxsiy pasporti asosida to'liq va aniq yozilishi shart.

8-bob. Appelyatsiya komissiyasining vazifalari

8.1. Olimpiadaning tuman bosqichini o'tkazishda Appelyatsiya komissiyasi tuman(shahar) Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi tavsiyasi bilan tumandagi fan bo'yicha malakali o'qituvchilardan kamida 3 kishidan iborat etib tuzilishi mumkin.

8.2. Olimpiadaning viloyat bosqichini o'tkazishda Appelyatsiya komissiyasi viloyat(shahar) Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi tavsiyasi bilan viloyat(shahar)dagi fan bo'yicha malakali o'qituvchilardan kamida 3 kishidan iborat etib tuzilishi mumkin.

8.3. Olimpiadaning respublika bosqichini o'tkazishda Appelyatsiya komissiyasi institut rektori buyrug'i bilan institutdagi fan bo'yicha malakali professor-o'qituvchilardan kamida 3 kishidan iborat etib tuziladi.

8.4. Appelyatsiya komissiyasi quyidagi vazifalarni bajaradi:

- Hakamlar hay'ati tomonidan olimpiada ishtirokchilarining natijalari ishtirokchilarga e'lon qilingandan so'ng ishtirokchilar orasidan o'zining natijasidan norozilar uchraganda ularning arizalariga asosan shikoyatlarni olimpiada natijasi e'lon qilingan vaqtdan boshlab 24 soat muddat ichida ko'rib chiqish;

- arizalarni hakamlar hay'ati a'zolari arizachining o'zi va arizachi lozim topsa uning fan o'qituvchi ishtirokida ko'rib chiqish;

- qabul qilingan qaror yuzasidan tegishli bayonnoma tuzish va Hakamlar hay'ati hamda Mandat komissiyasi bilan kelishgan holda tasdiqlash;

- zarur hollarda hakamlar hay'ati qarorini bekor qilish va o'zgartirishlar kiritish huquqiga ega.

9-bob. Yakuniy qoidalar

Mazkur olimpiadaga tayyorgarlik ko'rish va uni o'tkazishga mas'ul Toshkent to'qimachilik va yengil sanoat instituti hisoblanadi, olimpiada to'g'risida targ'ibot va tashviquot ishlari olib boradi hamda institutning rasmiy sayti va ishtimoiy tarmoqlardagi kanallarida doimiy yoritib boradi.

Olimpiada o'tkazishning tashkiliy masalalari va uni targ'ib qilishda, yoshlarni jalb qilishda institut hududlardagi Maktabgacha va maktab ta'limi bo'limlari bilan hamkorlik qiladi.

Olimpiada yakunlangandan so'ng institut rektori o'tkazilgan olimpiadaning yakuniy natijalari to'g'risida ma'lumotlarni umumlashtiradi va bir hafta muddatda Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligiga hamda O'zbekiston Respublikasi Savdo-sanoat palatasiga rasmiy xat orqali axborot taqdim etadi.